

4. Нові інформаційні технології викладання англійської мови.

Автор: Болтак Ірина Степанівна

Значні перетворення в галузі освіти торкнулися й навчання іноземної мови в школі. Зокрема стали інтенсивно впроваджуватися в навчальний процес нові інформаційні технології, такі як використання інтернет-ресурсів, що навчають, комп'ютерних програм тощо.

О.І. Руденко-Моргун у своїй статті "Комп'ютерні технології як нова форма навчання" пише, "ми живемо в століття інформаційної, комп'ютерної революції, що почалася в середині 80-х років і дотепер продовжує нарощувати темпи. От її основні тенденції : поява персонального комп'ютера та згодом технології мультимедіа, впровадження в наше життя глобальної інформаційної комп'ютерної мережі Інтернет. Всі ці нововведення легко й непомітно ввійшли в життя: вони широко використовуються майже у всіх професійних сферах й у побуті".[24 с.12]

"Про те, що комп'ютери стрімко ввійшли в наше життя й у процес навчання англійській мові, трохи потіснивши традиційні методики й змусивши викладачів іноземних мов вирішувати проблеми, про існування яких кілька десятків років тому жоден лінгвіст навіть не підозрював" [30,с. 16] Немає нічого дивного в тім, що не всі викладачі виявилися готовими до широкого впровадження комп'ютерів у таку нетрадиційну сферу, як навчання іноземним мовам. Розробкою й впровадженням у навчальний процес нових інформаційних технологій активно займаються такі дослідники як, Полат Е. С., Дмитрієва Е. И., Новиков С. В, Полілова Т.А., Цветкова Л. А. та інші.

Автоматизовані навчальні системи (АНС) відносяться до так званих комбінованих технічних засобів навчання. Вони призначені для реалізації за допомогою комп'ютера, що працюють у діалоговому режимі, функцій по повідомлення інформації в зручній для сприйняття формі, індивідуалізованого керування навчальною діяльністю в ході програмованого, проблемного навчання; контролю знань, а також для забезпечення доступу до обчислювальних, інформаційно-довідкових й інших ресурсів комп'ютера.

Як відомо, придатність технічних засобів навчання й контролю для використання на заняттях по іноземній мові визначається за наступними критеріями:

по-перше, вони повинні сприяти підвищенню продуктивності праці й ефективності навчального процесу,

по-друге, забезпечувати негайне й постійне підкріплення правильності навчальних дій кожного учня;

по-третє, підвищувати свідомість й інтерес до вивчення мови,

по-четверте, забезпечувати оперативний зворотний зв'язок і поопераційний контроль дій всіх тих, кого навчають,

по-п'яте, мати можливість швидкого уведення відповідей без тривалого їхнього кодування й шифрування [24,с.12]

Як показує практика, із всіх існуючих засобів навчання комп'ютери якнайкраще "вписуються" в структуру навчального процесу, найбільш повно відповідають дидактичним вимогам і максимально наближають процес навчання англійській мові до реальних умов. Комп'ютери можуть сприймати нову інформацію, певним чином обробляти її й приймати рішення, можуть запам'ятовувати необхідні дані, відтворювати зображення, що рухаються, контролювати роботу таких технічних засобів навчання, як синтезатори мови, відеомагнітофони, магнітофони. Комп'ютери істотно розширюють можливості викладачів по індивідуалізації навчання й активізації пізнавальної діяльності учнів у навчанні англійській мові, дозволяють максимально адаптувати процес навчання до індивідуальних особливостей учнів. Кожен учень одержує можливість працювати у своєму ритмі, тобто вибираючи для себе оптимальні обсяг і швидкість засвоєння матеріалу.

Застосування комп'ютерів на уроках англійської мови значно підвищує інтенсивність навчального процесу. При комп'ютерному навчанні засвоюється набагато більша кількість матеріалу, чим це робилося за той самий час в умовах традиційного навчання. Крім того, матеріал при використанні комп'ютера засвоюється міцніше.

Комп'ютер забезпечує й всебічний (поточний, кордонний, підсумковий) контроль навчального процесу.

Контроль, як відомо, є невід'ємною частиною навчального процесу й виконує функцію зворотного зв'язку між учнем і викладачем. При використанні комп'ютера для контролю якості знань учнів досягається й більша об'єктивність оцінки. Крім того, комп'ютерний контроль дозволяє значно заощадити навчальний час, тому що здійснюється одночасна перевірка знань всіх учнів. Це дає можливість викладачеві приділити більше уваги творчим аспектам роботи з учнями.

Ще одна перевага комп'ютера - здатність накопичувати статистичну інформацію в ході навчального процесу. Аналізуючи статистичні дані (кількість, звернень за допомогою, часу, витраченого на помилки, правильних/ та неправильних відповідей виконання окремих завдань і т.п.), викладач судить про ступінь й якість сформованості знань в учнів.

Необхідно відзначити, що комп'ютер знімає такого негативного психологічного фактора, як «страх неправильної відповіді». Під час традиційних аудиторних занять різні фактори (дефекти вимови, страх припуститися помилки, невміння вголос формулювати свої думки й т.п.) не дозволяють багатьом учням показати свої реальні знання. Залишаючись же "наодинці" з дисплеєм, учень, як правило, не почуває скутості й намагається виявити максимум своїх знань.

Сприятливі можливості створюють комп'ютери й для організації самостійної роботи учнів на уроках англійської мови. Учні можуть використати комп'ютер як для вивчення окремих тем, так і для самоконтролю отриманих знань. Причому комп'ютер є самим терплячим педагогом, здатним скільки завгодно повторювати будь-які завдання, домагаючись правильної відповіді й, в остаточному підсумку, автоматизації навички, що відпрацьовує.

Однак, сказавши про переваги комп'ютерів, Носенко Є. Л. , Ломів Б.Т. відзначають і деякі недоліки. [30, с.18] Діалектичність педагогічних явищ полягає в тому, що як би то не було, позитивна сама по собі властивість або якість цілісного навчально-виховного процесу обертається своєю протилежністю й стає вкрай небажаною при непомірному, гіпертрофованому прояві, що придушує інші, не менш важливі властивості. Це зауваження має саме безпосереднє відношення до індивідуалізації навчання, тим більше що в умовах комп'ютеризації істотно міняються умови взаємодії педагога й учнів, а також учнів один з одним.

Уже на першому етапі навчання англійській мові, у процесі постановки цілей і завдань майбутньої пізнавальної діяльності учнів учитель бере участь посередньо.

Безпосереднє пред'явлення завдань учневі здійснює комп'ютер. Звичайно, учитель повинен приймати саму активну участь у складанні навчальних програм, що визначають послідовність дій учня в рішенні того або іншого завдання. Але в реалізації найважливішої психолого-педагогічної функції навчання - пред'явленні й прийнятті учнями цілей і завдань учбово-пізнавальної діяльності - в умовах комп'ютеризації можливий гострий дефіцит безпосереднього спілкування вчителі й учня, живого слова вчителя.

Таким чином, хоча передача всіх функцій викладача машині в принципі можлива, ідею повної автоматизації навчання навряд чи можна розглядати як практично реалізовану й гуманну. Навчання немислимо без впливу, що виховує, особистості навчального на учнів, а для цього необхідний їхній безпосередній контакт.